

On İnternet Hak ve İlkesi

İnternet, insan hakları farkındalığı için benzersiz fırsatlar sunmakta ve günlük hayatımızda önemi gittikçe artan bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, özel ve kamu teşebbüsleri de dahil olmak üzere, tüm aktörlerin internette insan haklarını koruması ve bu haklara saygı göstermesi büyük önem taşımaktadır. İnsan haklarının öngördüğü yükümlülüklerin en geniş kapsamda yerine getirilmesi için internetin işleyişi ve gelişiminin garanti altına alabilecek için adımlar atılmalıdır. İnsan hakları odaklı internet ortamının gerçekleştirilebilmesi için gereken On Hak ve ilke aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- 1 EVRENSELLİK VE EŞİTLİK:** Herkes eşit haklarla özgür doğar. Söz konusu haklara sanal ortamda da saygı gösterilmeli ve bu hakların devamı için gerekenler yapılmalıdır.
- 2 HAKLAR VE SOSYAL ADALET:** İnternet insan haklarının teşviki, korunması ve gerçekleştirilmesi, ve sosyal adaletin ilerlemesi için bir alandır. Sanal ortamda herkes, diğer bireylerin insani haklarına saygı göstermekle yükümlüdür.
- 3 ERİŞİBİLİRLİK:** Herkes güvenli ve açık internete erişim ve kullanım hakkına sahiptir.
- 4 İFADE VE ÖRGÜTLENME:** Sansür veya herhangi bir başka müdahale olmadan herkesin internette serbestçe bilgi arama, alma ve bilgi açıklama hakkı vardır. Ayrıca, herkesin internet ortamında ve internet aracılığıyla sosyal, politik, kültürel veya başka nedenler için özgürce bir araya gelme hakkı vardır.
- 5 ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ VE VERİ KORUMASI:** Herkes sanal ortamda özel hayat/mahremiyet hakkına sahiptir. Söz konusu hakka gözetlenmeme, şifreleme ve sanal ortamda anonimlik hakkı dahildir. Her bireyin kendi kişisel verilerini koruma hakkı vardır. Bu haklara veri tutma, işleme, saklama ve veriyi ifşa etme dahildir.
- 6 YAŞAM, HÜRRIYET VE GÜVENLİK:** Yaşam, hürriyet ve güvenlik haklarını sanal ortamda saygı duyulmalı, bu haklar korunmalı ve hayata geçirilmelidir. Bu haklar sanal ortamda başkalarının haklarını ihlal etmek için kullanılmamalıdır.
- 7 ÇEŞİTLİLİK:** İnternette kültürel ve dilbilimsel çeşitlilik teşvik edilmeli, ifade çoğulluğunu teşvik etmek için, teknik ve politik metodlarda yenilik teşvik edilmelidir.
- 8 AĞ EŞİTLİĞİ VE TARAFSIZLIĞI:** Herkes internet içeriğine öncelik ayırımı olmadan, ticari, politik veya sair nedenler sebeplerden kaynaklanabilecek filtreleme veya trafik kontrolünden bağımsız, evrensel ve açık internet erişimine sahip olmalıdır.
- 9 STANDARTLAR VE DÜZENLEME:** İnternetin mimarisi, iletişim sistemi, belge ve veri formatları açık standartlar esas alınarak düzenlenmeli ve bütünsel bir ortaklaşa çalışma, katılım ve herkes için eşit fırsat sunması sağlanmalıdır.
- 10 YÖNETİM:** İnsan hakları ve sosyal adalet, İnternetin işleyişi ve yönetimi için esas alınan yasa ve kurallar temeline göre şekillendirilmelidir. Söz konusu şekillendirme açıklık, aktif katılım ve hesap vermeye dayalı şeffaflık ve çok yönlü bir biçimde yapılmalıdır.